

Wytyczne IBA
dotyczące konfliktu
interesów w
międzynarodowym
arbitrażu

Przyjęte przez Radę Międzynarodowego
Stowarzyszenia Prawników w dniu 22 maja 2004 r.

Spis Treści

Wstęp	3
CZĘŚĆ I: Ogólne standardy dotyczące bezstronności, niezależności i ujawnienia	6
CZĘŚĆ II: Praktyczne zastosowanie ogólnych standardów	15
1. Czerwona Lista Bezwzględna	18
2. Czerwona Lista Względna	18
2.1. Stosunek arbitra do sporu.....	18
2.2. Bezpośredni lub pośredni interes arbitra w sporze	19
2.3. Związki arbitra ze stronami lub pełnomocnikami	19
3. Lista Pomarańczowa.....	20
3.1. Uprzednie usługi na rzecz jednej ze strony i inny udział w sprawie.....	20
3.2. Bieżące usługi na rzecz jednej ze stron	21
3.3. Relacje arbitra ze współarbitrami i pełnomocnikami biorącymi udział w postępowaniu.....	21
3.4. Relacje arbitra ze stronami i innymi podmiotami	22
3.5. Inne okoliczności	22
4. Lista Zielona.....	23
4.1. Uprzednio wydane opinie prawne	23
4.2. Uprzednie usługi świadczone na rzecz strony arbitrażu	23
4.3. Bieżące usługi na rzecz jednej ze..... stron	23
4.4. Kontakty ze współarbitrem lub pełnomocnikiem jednej ze stron.....	23
4.5. Kontakty arbitra z jedną ze stron.....	23

Wstęp

1. Problemy dotyczące konfliktów interesów stają się coraz większym wyzwaniem dla międzynarodowego arbitrażu. Arbitrzy często nie mają pewności, które fakty powinni ujawnić, przez co ich wybory w tym zakresie mogą różnić się od decyzji podejmowanych przez innych arbitrów znajdujących się w analogicznych sytuacjach. Rozwój międzynarodowego biznesu oraz sposób jego prowadzenia, a w szczególności zazębiające się relacje między podmiotami i rozrost międzynarodowych firm prawniczych, doprowadziły do częstszego ujawniania okoliczności i powstania coraz trudniejszych do rozstrzygnięcia problemów na tle konfliktu interesów. Stwarza to ociążającym się stronom coraz więcej okazji do występowania z wnioskami o wyłączenie arbitra w celu opóźnienia postępowania lub wykluczenia arbitra wybranego przez stronę przeciwną. Ujawnianie wszelkich powiązań, bez względu na to czy błahych czy poważnych, zbyt często staje się przyczyną zastrzeżeń, wniosków o wyłączenie, odwołanie lub usunięcie arbitra.
2. Z tego powodu strony, arbitrzy, instytucje i sądy są zmuszeni podejmować skomplikowane decyzje dotyczące tego, jakie okoliczności powinny podlegać ujawnieniu i na jakich zasadach. Ponadto sądy i instytucje muszą decydować o wnoszonych po ujawnieniu zastrzeżeniach i wnioskach o wyłączenie arbitra. Pojawia się rozdzźwięk pomiędzy, z jednej strony, prawem stron do informacji o okolicznościach, które według rozsądnej oceny mogą podawać w wątpliwość bezstronność i niezależność arbitra oraz prawem do sprawiedliwego procesu, a z drugiej strony prawem do swobodnego wyboru arbitra. Chociaż przepisy prawa i postanowienia regulaminów arbitrażowych przewidują pewne zasady, to ich wskazaniom brakuje szczegółowości i są one niejednolicie stosowane. Wskutek tego w środowisku międzynarodowego arbitrażu decyzje dotyczące ujawnienia, zastrzeżeń i wniosków o wyłączenie są często podejmowane na podstawie różnych standardów.
3. W interesie całego środowiska międzynarodowego arbitrażu jest to, aby narastające problemy dotyczące konfliktów interesów nie utrudniały prowadzenia międzynarodowych postępowań arbitrażowych. Komisja do spraw Arbitrażu i Alternatywnego Rozwiązywania Sporów przy Międzynarodowym Stowarzyszeniu Prawników (International Bar Association, dalej również: IBA) powołała Grupę Roboczą

składającą się 19 ekspertów¹ z dziedziny międzynarodowego arbitrażu, pochodzących z 14 krajów, w celu zbadania pod kątem udoskonalenia wspomnianego procesu podejmowania decyzji, przepisów krajowych, orzecznictwa, regulaminów arbitrażowych oraz praktyki stosowania zasad bezstronności, niezależności i ujawniania w międzynarodowym arbitrażu. Grupa Robocza uznała, że istniejące standardy nie są dostatecznie jasne ani jednolicie stosowane. Z tego właśnie powodu przygotowała niniejsze Wytyczne, zawierające Ogólne Standardy oraz ich Objasnienia. Grupa Robocza sądzi ponadto, że większą spójność i zmniejszenie liczby bezpodstawnych wniosków o wyłączenie arbitrów oraz ich rezygnacji lub usunięcia, można osiągnąć tworząc listy opisujące konkretne sytuacje, w których, zdaniem Grupy Roboczej, powinno dojść do ujawnienia lub wyłączenia arbitra. Takie listy, nazwane Czerwoną, Pomarańczową i Zieloną (Listy Zastosowania), znajdują się pod koniec Wytycznych².

4. Wytyczne ukazują sposób, w jaki Grupa Robocza rozumie obecną, najlepszą międzynarodową praktykę, głęboko zakorzoną w zasadach wyrażonych w Ogólnych Standardach. Grupa Robocza opracowała Ogólne Standardy i Listy Zastosowania na podstawie przepisów prawa i orzecznictwa różnych systemów prawnych oraz przekonania i doświadczenia członków Grupy Roboczej oraz innych osób działających na polu międzynarodowego arbitrażu handlowego. Grupa Robocza starała się zrównoważyć interesy stron, pełnomocników, arbitrów oraz instytucji arbitrażowych, czyli podmiotów, które są odpowiedzialne za zapewnienie wiarygodności, renomy i skuteczności międzynarodowego arbitrażu handlowego. Grupa Robocza wzięła w szczególności pod uwagę poglądy wiodących instytucji arbitrażowych, prawników korporacyjnych i innych osób zaangażowanych w międzynarodowy arbitraż. Ponadto Grupa Robocza opublikowała projekty Wytycznych i podczas dwóch dorocznych spotkań International Bar Association, a także innych spotkań arbitrów, zbierała opinie na ich temat. Chociaż otrzymane komentarze były niejednoznaczne, a niektóre zawierały krytyczne uwagi, środowisko arbitrażowe generalnie poparło samą ideę i zachęcało do dalszych wysiłków w celu ograniczenia narastających problemów dotyczących konfliktu interesów. Grupa Robocza przeanalizowała wszystkie uwagi i uwzględniła wiele ze zgłoszonych propozycji. Grupa Robocza pragnie wyrazić wdzięczność, że tak wiele instytucji i osób z całego świata

poważnie potraktowało jej pracę oraz podziękować za otrzymane uwagi i komentarze.

5. Pierwotnie Grupa Robocza opracowała Wytyczne dla międzynarodowego arbitrażu handlowego. W świetle otrzymanych komentarzy doszła jednak do przekonania, że Wytyczne powinny w równym stopniu znaleźć zastosowanie również w innych postępowaniach arbitrażowych, np. w arbitrażu inwestycyjnym (o ile postępowania te nie mogą być utożsamiane z arbitrażem handlowym)³.
6. Niniejsze Wytyczne nie są przepisami prawa i nie są nadrzędne wobec właściwego prawa krajowego lub postanowień regulaminu arbitrażowego wybranego przez strony. Niemniej jednak Grupa Robocza żywi nadzieję, że Wytyczne zyskają powszechną akceptację w środowisku międzynarodowego arbitrażu (tak jak to się stało w przypadku Regulaminu Postępowania Dowodowego IBA w Międzynarodowym Arbitrażu Handlowym) i będą pomocne dla stron, praktyków, arbitrów, instytucji arbitrażowych oraz sądów w rozstrzyganiu doniosłych kwestii dotyczących bezstronności, niezależności, ujawnień, zastrzeżeń i wniosków o wyłączenie arbitra. Grupa Robocza wyraża nadzieję, że Wytyczne będą stosowane zgodnie z zasadami zdrowego rozsądku oraz nie będą interpretowane nazbyt dosłownie i formalistycznie. Grupa Robocza publikuje również Informacje Dodatkowe i Historię (*Background and History*), które opisują badania przeprowadzone przez Grupę i mogą być pomocne w interpretacji Wytycznych.
7. IBA i Grupa Robocza postrzegają opublikowanie niniejszych Wytycznych bardziej jako początek niż koniec procesu. Listy Zastosowania dotyczą wielu różnorodnych sytuacji, które powszechnie pojawiają się w praktyce, ale nie są wyczerpujące i takimi być nie mogą. Pomimo tego, Grupa Robocza jest przekonana, że Listy Zastosowania stanowią lepsze, bardziej konkretne wytyczne niż Ogólne Standardy, a już z całą pewnością niż istniejące zasady. IBA i Grupa Robocza proszą o wszelkie uwagi dotyczące stosowania Wytycznych w praktyce, planując na ich podstawie uzupełnienie, ulepszenie i poprawienie Wytycznych.
8. W 1987 roku IBA opublikowało Kodeks Etyki Międzynarodowego Arbitra (*Rules of Ethics for International Arbitrators*). Skatalogowane tam zasady obejmują więcej zagadnień niż Wytyczne i mają zastosowanie w sprawach nieuregulowanych w Wytycznych. Wytyczne zastępują natomiast Kodeks Etyki w częściach, o których jest mowa w Wytycznych.

Przypisy

1. Członkami Grupy Roboczej są: (1) Henri Alvarez, Kanada; (2) John Beechey, Anglia; (3) Jim Carter, USA; (4) Emmanuel Gaillard, Francja; (5) Emilio Gonzales de Castilla, Meksyk; (6) Bernard Hanotiau, Belgia; (7) Michale Hwang, Singapur; (8) Albert Jan van den Berg, Belgia; (9) Doug Jones, Australia; (10) Gabrielle Kaufmann-Kohler, Szwajcaria; (11) Arthur Marriott, Anglia; (12) Tore Wiwen Nilsson, Szwecja; (13) Hilmar Raeschke-Kessler, Niemcy; (14) David W. Rivkin, USA; (15) Klaus Sachs, Niemcy; (16) Nathalie Voser, Szwajcaria – Sprawozdawca; (17) David Williams, Nowa Zelandia; (18) Des Williams, RPA; (19) Otto de Witt Wijnen, Holandia - Przewodniczący.
2. Szczegółowe Informacje Uzupełniające do Wytycznych zostały opublikowane w Business Law International, BLI tom 5, nr 3, wrzesień 2004, str. 433-458 i są dostępne na stronie internetowej IBA www.ibanet.org
3. Podobnie Grupa Robocza jest zdania, że niniejsze Wytyczne powinny być przez analogię stosowane w odniesieniu do służby cywilnej i urzędników administracji rządowej powoływanych do pełnienia funkcji arbitra przez państwa lub organy państwowe będące stronami postępowań arbitrażowych.

Część I: Ogólne standardy dotyczące bezstronności, niezależności i ujawnienia

(1) Zasada ogólna

Arbiter jest bezstronny i niezależny od stron w momencie przyjęcia funkcji oraz w toku całego postępowania arbitrażowego, aż do wydania wyroku lub ostatecznego zakończenia postępowania w inny sposób.

Objaśnienie Ogólnego Standardu 1:

Grupa Robocza kieruje się fundamentalną zasadą międzynarodowego arbitrażu, zgodnie z którą arbiter powinien być bezstronny i niezależny od stron w momencie przyjęcia funkcji oraz w toku całego postępowania. Grupa Robocza rozważała, czy ta sama zasada powinna obowiązywać także w czasie biegu terminu na wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Ostatecznie odrzuciła jednak takie rozwiązanie uznając, że obowiązki arbitra kończą się w momencie wydania wyroku lub innego ostatecznego zakończenia postępowania (np. ugodowego zakończenia sporu). Konieczność ujawnienia aktualnych okoliczności może natomiast zaistnieć jeżeli po uchyleniu wyroku lub po przeprowadzeniu innego postępowania sprawa została ponownie przekazana do tego samego arbitra.

(2) Konflikty interesów

- (a) *Arbiter odmawia przyjęcia funkcji, a jeżeli postępowanie już trwa, ustępuje z funkcji, jeżeli we własnym odczuciu ma jakiegokolwiek wątpliwości co do możliwości zachowania bezstronności i niezależności.*
- (b) *Ta sama zasada znajduje zastosowanie jeżeli istnieją, lub zaistniały po powołaniu arbitra, fakty lub okoliczności, które z punktu widzenia rozsądnej osoby trzeciej wiedzącej o tych faktach, budzą uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezależności arbitra, chyba że strony zaakceptowały wybór arbitra zgodnie z zasadami określonymi w Ogólnym Standardzie (4).*

- (c) *Wątpliwości są uzasadnione jeżeli rozsądna i zorientowana osoba trzecia uznałaby, że istnieje prawdopodobieństwo, że przy podejmowaniu decyzji arbitrowej może kierować się względami innymi niż prezentowana przez strony istota sprawy.*
- (d) *Uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezależności arbitra istnieją zawsze wtedy, gdy strona postępowania jest tożsama z arbitrem, gdy arbitrowy jest prawnym przedstawicielem podmiotu będącego stroną postępowania, a także wtedy, gdy arbitrowy ma w sprawie znaczący interes finansowy lub osobisty.*

Objaśnienie Ogólnego Standardu 2:

- (a) Przestrzegając głównej zasady etycznej, arbitrowy odmawia przyjęcia nominacji zawsze wtedy, gdy we własnym odczuciu ma jakiegokolwiek wątpliwości co do możliwości zachowania bezstronności i niezależności. Powyższa zasada obowiązuje niezależnie od fazy postępowania. Jest przy tym na tyle oczywista, że wiele krajowych porządków prawnych nie reguluje jej wprost. Zob. np. art. 12 Ustawy Modelowej UNCITRAL. Wyraźne uregulowanie jej w Wytycznych miało na celu uniknięcie wątpliwości oraz stworzenie stanu pewności co do procedury arbitrowej. Ponadto Grupa Robocza stoi na stanowisku, że odpowiednia zasada jest na tyle szeroka, że „każda wątpliwość co do możliwości zachowania bezstronności i niezależności” powinna skutkować odmową przyjęcia funkcji arbitrowego.
- (b) W celu zapewnienia możliwie najbardziej spójnego stosowania standardów, Grupa Robocza uznaje, że test prowadzący do wyłączenia arbitrowego powinien być przeprowadzany z uwzględnieniem kryteriów obiektywnych. Użyte określenia „niezależności i bezstronności” pochodzą z powszechnie przyjętego art. 12 Ustawy Modelowej UNCITRAL, a test na istnienie uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności lub niezależności arbitrowego powinien być, zgodnie z art. 12 (2) Ustawy Modelowej UNCITRAL, stosowany w sposób obiektywny („test rozsądnej osoby trzeciej”). Jak zostało wskazane w Objasnieniu Ogólnego Standardu (3)(d), zasada ta ma zastosowanie niezależnie od etapu postępowania.

- (c) Większość ustaw i regulaminów, które posługują się przesłanką „uzasadnionych wątpliwości”, szerzej jej nie definiuje. Grupa Robocza sądzi, że niniejszy Ogólny Standard stwarza kontekst umożliwiający jej dookreślenie.
- (d) Grupa Robocza podziela pogląd, że nikt nie może być sędzią we własnej sprawie, co oznacza, że nie może dochodzić do sytuacji tożsamości pomiędzy stroną a arbitrem. Grupa Robocza uznaje, że zastosowanie tej zasady nie może zostać wyłączone przez strony. Ta sama zasada obowiązuje również w stosunku do osoby, która jest prawnym przedstawicielem strony postępowania, np. członkiem zarządu, oraz osoby, która ma znaczący interes ekonomiczny w rozstrzygnięciu sprawy. Z uwagi na istotność powyższej zasady, która obowiązuje bezwzględnie, została ona włączona do Ogólnych Standardów, a przykłady sytuacji, które obejmuje zostały wymienione w Czerwonej Liście Bezwzględnej. Ogólny Standard celowo posługuje się terminami „tożsamość” i „przedstawiciel”. W świetle otrzymanych opinii Grupa Robocza rozważała, czy terminy te powinny zostać rozszerzone lub dookreślone, ale ostatecznie zdecydowała się tego nie czynić. Grupa Robocza zdaje sobie sprawę, że w niektórych sytuacjach pracownik strony lub urzędnik państwowy może mieć status podobny lub identyczny ze statusem oficjalnego przedstawiciela strony. Niemniej jednak Grupa Robocza uznała za wystarczające wprowadzenie samej zasady.

(3) Oświadczenie Arbitrowego o ujawnieniu

- (a) *Arbitrowy winien ujawnić stronom, instytucji arbitrowej, organowi nominującemu (o ile taki istnieje oraz o ile jest to również wymagane w mającym zastosowanie w sprawie regulaminie instytucji arbitrowej) oraz współarbitrowi (jeżeli działają w sprawie), fakty lub okoliczności, które z punktu widzenia stron mogą wywoływać wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności. Ujawnienie powinno nastąpić przed przyjęciem funkcji arbitrowego albo - jeżeli okoliczności lub fakty zaistniały później - niezwłocznie po powzięciu o nich wiadomości.*
- (b) *Zgodnie z Ogólnym Standardem (1) i (2)(a), ujawniając fakty lub okoliczności, arbitrowy tym samym oświadcza, że pozostaje bezstronny i niezależny od stron oraz że jest zdolny do wypełniania obowiązków arbitrowego. W przeciwnym razie odmawia przyjęcia funkcji arbitrowego lub ustępuje z przyjętej funkcji.*

- (c) *Wszelkie wątpliwości co do istnienia obowiązku ujawnienia faktów lub okoliczności powinny być rozstrzygane na korzyść ujawnienia.*
- (d) *Rozważając czy istnieją fakty lub okoliczności podlegające ujawnieniu, arbiter nie bierze pod uwagę tego, czy postępowanie arbitrażowe znajduje się w fazie początkowej czy późniejszej.*

Objaśnienie Ogólnego Standardu 3:

- (a) Ogólny Standard (2)(b) ustanawia obiektywny test na wyłączenie arbitra. Jednakże z uwagi na rozmaite względy towarzyszące ujawnieniu właściwy może być inny standard ujawnienia. Czysto obiektywny test na ujawnienie występuje w większości analizowanych ustawodawstw oraz w Ustawie Modelowej UNCITRAL. Grupa Robocza uznaje jednak, że strony mają interes w uzyskaniu wszelkich informacji, które w ich odczuciu mogą być istotne. Z powodu silnie prezentowanych poglądów wielu instytucji arbitrażowych (o czym świadczą postanowienia ich regulaminów i uwagi, jakie przekazały Grupie Roboczej), zgodnie z którymi ocena obowiązku ujawnienia powinna uwzględniać perspektywę stron, Grupa Robocza, po wielu dyskusjach, przyjęła co do zasady subiektywne podejście do ujawniania. Dla wyrażenia tej zasady Grupa Robocza posłużyła się brzmieniem art. 7(2) Regulaminu Arbitrażowego ICC.

Jednocześnie Grupa Robocza uznaje, że zasada ta nie powinna być stosowana bez ograniczeń. Ponieważ niektóre sytuacje nigdy nie powinny prowadzić do wyłączenia arbitra na podstawie obiektywnego testu, nie powinny być one ujawniane niezależnie od przekonania stron. Ograniczenia w zastosowaniu subiektywnego testu znajdują odbicie w Zielonej Liście, w której wymieniono okoliczności niewymagające ujawnienia. Grupa Robocza podkreśla, że oba testy (obiektywny dla wyłączenia arbitra i subiektywny dla ujawnienia) dotyczą czegoś innego i, co zostało wyrażone w Ogólnym Standardzie (3)(b), ujawnienie nie powinno automatycznie prowadzić do wyłączenia. Przy ustalaniu, które fakty winny zostać ujawnione, arbiter winien brać pod uwagę wszystkie znane mu okoliczności, uwzględniając przy tym w znanym mu zakresie uwarunkowania kulturowe i zwyczaje panujące w kraju, w którym strony zamieszkują lub którego są obywatelami.

- (b) Ujawnienie okoliczności nie stanowi przyznania istnienia konfliktu interesów. Dokonując ujawnienia arbiter tym samym oznajmia, że pomimo istnienia ujawnionych

okoliczności pozostaje bezstronny i niezależny. W przeciwnym razie odmawia przyjęcia funkcji arbitra lub ustępuje z przyjętej funkcji. Zatem arbiter, który dokonuje ujawnienia, pozostaje we własnym odczuciu zdolny do wykonywania obowiązków arbitra. Celem ujawnienia jest umożliwienie stronom zadecydowania, czy zgadzają się ze stanowiskiem arbitra i czy chcą zbadać sytuację dokładniej. Grupa Robocza liczy na to, że przyjęcie niniejszego Ogólnego Standardu wyeliminuje nieporozumienie jakoby samo już ujawnienie okoliczności w wystarczającym stopniu dowodziło wątpliwości, które powinny prowadzić do wyłączenia arbitra. Przeciwnie – wniosek o wyłączenie arbitra może zostać uwzględniony tylko na podstawie obiektywnych kryteriów, o których mowa powyżej.

- (c) Zbędne ujawnianie może czasem wywoływać w stronach błędne przekonanie, że ujawnione okoliczności będą oddziaływać na bezstronność i niezależność arbitra. Nadmierne ujawnianie może zatem prowadzić do niepotrzebnego podważania zaufania stron do procesu. Niemniej jednak, po dyskusjach, Grupa Robocza uznała za zasadne wyraźne unormowanie zasady, że w razie wątpliwości arbiter powinien ujawnić okoliczności. W sytuacji, gdy arbiter uznaje, że powinien ujawnić dane okoliczności, ale nie pozwala mu na to tajemnica zawodowa lub inne zasady prowadzonej przez niego praktyki, powinien odmówić przyjęcia funkcji arbitra lub ustąpić z przyjętej funkcji.
- (d) Grupa Robocza doszła do wniosku, że dokonanie ujawnienia lub wyłączenie, o których mowa w Ogólnym Standardzie (2), nie powinno być uzależnione od tego, w jakim stadium znajduje się postępowanie arbitrażowe. Przy ustalaniu czy arbiter powinien dokonać ujawnienia, odmówić przyjęcia funkcji lub ustąpić z funkcji oraz czy wniosek o wyłączenie jest zasadny, pod uwagę powinny być brane wyłącznie fakty i okoliczności, a nie to, na jakim etapie znajduje się postępowanie oraz jakie mogą być konsekwencje ustąpienia arbitra. W praktyce instytucje arbitrażowe inaczej odnoszą się do rozpoczęcia postępowania arbitrażowego oraz jego późniejszego etapu. Również sądy zazwyczaj stosują różne standardy, w zależności od etapu postępowania. Niemniej jednak Grupa Robocza uznaje za istotne wyjaśnienie, że takie zróżnicowanie nie powinno być czynione. Pomimo praktycznych wątpliwości czy arbiter powinien zrezygnować z pełnienia funkcji po rozpoczęciu postępowania

arbitrażowego, rozróżnienie oparte na kryterium etapu postępowania jest niezgodne z Ogólnymi Standardami.

(4) Zrzeczenie się zarzutu wobec Arbitra

- (a) *Jeżeli w ciągu 30 dni od otrzymania oświadczenia arbitra o ujawnieniu lub od dnia powzięcia wiadomości o faktach lub okolicznościach, które mogłyby świadczyć o konflikcie interesów arbitra, strona nie podniosła wyraźnego zarzutu wobec arbitra, uznaje się, że – z zastrzeżeniem paragrafów (b) i (c) niniejszego Ogólnego Standardu – strona zrzekła się prawa powoływania się na istnienie konfliktu interesów na podstawie tych faktów lub okoliczności w dalszym toku postępowania.*
- (b) *Jednakże, w sytuacjach wskazanych w Ogólnym Standardzie (2)(d), zrzeczenie się przez stronę zarzutu lub umowę stron zakładającą, że taka osoba będzie pełniła funkcję arbitra, uważa się za nieważne.*
- (c) *Nie może podjąć się pełnienia funkcji arbitra osoba w sytuacji konfliktu interesów takich jak te wymienione w Czerwonej Liście Względnej. Taka osoba może jednak przyjąć funkcję arbitra lub w dalszym ciągu pełnić funkcję arbitra jeżeli:*
- (i) *wszystkie strony, arbitrzy oraz instytucja arbitrażowa lub inny organ nominacyjny (jeżeli istnieje) mają pełną wiedzę o konflikcie interesów oraz*
- (ii) *wszystkie strony udzieliły wyraźnej zgody na pełnienie przez arbitra funkcji pomimo konfliktu interesów.*
- (d) *Arbiter może na każdym etapie postępowania pomagać stronom w osiągnięciu ugody. Arbiter powinien jednak uzyskać wcześniej wyraźną zgodę obu stron na to, że takie działania nie pozbawi go prawa dalszego pełnienia funkcji arbitra. Taka wyraźna zgoda będzie uważana za skuteczne zrzeczenie się przez strony możliwości powoływania się na jakikolwiek potencjalny konflikt interesów, który może zaistnieć wskutek zaangażowania arbitra w negocjacje ugodowe lub powzięcia przez arbitra informacji przekazywanych w trakcie tych negocjacji. Jeżeli pomoc arbitra nie doprowadzi do ugodowego zakończenia sporu, strony pozostają związane zrzeczeniem. Jednakże, zgodnie z Ogólnym Standardem (2)(a) i niezależnie od zgody stron, arbiter powinien zrezygnować z pełnienia funkcji jeżeli wskutek uczestnictwa w negocjacjach ugodowych powziął wątpliwości co do zdolności zachowania bezstronności i niezależności w dalszym toku postępowania.*

Objaśnienie Ogólnego Standardu 4:

- (a) Grupa Robocza proponuje wprowadzenie wymogu zgłaszania przez strony jednoznacznego sprzeciwu w określonym terminie. Zdaniem Grupy Roboczej, ten sam termin powinien mieć zastosowanie w stosunku do strony, która pozostaje bierna.
- (b) Niniejszy Ogólny Standard został wprowadzony w celu zachowania spójności pomiędzy Ogólnym Standardem (4)(a) a bezwzględnymi postanowieniami Ogólnego Standardu (2)(d). Przykłady takich okoliczności zostały wymienione w Czerwonej Liście Bezwzględnej.
- (c) W przypadku poważnych konfliktów interesów, takich jak wymienione w Czerwonej Liście Względnej, strony mogą mimo wszystko wyrazić chęć powołania na arbitra osoby pozostającej w takim konflikcie. W takim przypadku należy wyważyć kwestie autonomii strony oraz konieczności zapewnienia wyłącznie bezstronnych i niezależnych arbitrow. Grupa Robocza uznaje, że osoba będąca w tak poważnym konflikcie interesów może pełnić funkcję arbitra tylko po dokonaniu przez strony w pełni świadomego i wyraźnego zrzeczenia się przysługujących im w takich okolicznościach zarzutów.
- (d) Idea nakłaniania stron przez Zespół Orzekający do zawarcia ugody w toku postępowania arbitrażowego jest dobrze ugruntowana w niektórych ustawodawstwach, jednak nie we wszystkich. Świadoma zgoda stron na taki proces, wyrażona przed jego rozpoczęciem, winna być uznana za skuteczne zrzeczenie się prawa powołania się na potencjalny konflikt interesów. Wyraźna zgoda – można ją przeciwstawić zgodzie udzielanej na piśmie, która w niektórych ustawodawstwach wymaga złożenia podpisu – jest co do zasady wystarczająca. W praktyce, wymóg wyraźnego zrzeczenia się pozwala na wyrażenie zgody do protokołu lub stenogramu rozprawy. Dodatkowo, w celu uniknięcia sytuacji, w której strony wykorzystywałyby arbitra jako mediatora w celu stworzenia podstaw dla późniejszego wniosku o jego wyłączenie, postanowienia Ogólnego Standardu stanowią, że w razie niezakończenia mediacji ugodą zrzeczenie się pozostaje skuteczne. Strony ponoszą zatem ryzyko przekazywania arbitrowi informacji w trakcie negocjacji ugodowych. Udzielając wyraźnej zgody, strony powinny być świadome konsekwencji uczestnictwa arbitra w negocjacjach ugodowych, a w razie potrzeby, i w niezbędnym zakresie, zgodzić się na dalsze uregulowanie jego statusu.

(5) Zakres

Niniejsze Wytyczne stosuje się jednakowo w stosunku do przewodniczących zespołów orzekających, arbitrów jedynych oraz arbitrów powołanych przez strony. Wytyczne nie mają zastosowania w stosunku do arbitrów, którzy nie są zobowiązani do zachowania bezstronności i niezależności, jeżeli postanowienia regulaminu arbitrażowego lub przepisy prawa krajowego nie zobowiązują ich do tego.

Objaśnienie Ogólnego Standardu (5)

Każdy członek Zespołu Orzekającego zobowiązany jest do zachowania bezstronności i niezależności, dlatego Ogólne Standardy nie wprowadzają w tym zakresie rozróżnienia na arbitrów jedynych, arbitrów powołanych przez strony oraz przewodniczących Zespołów Orzekających. Jeżeli chodzi o sekretarzy Zespołów Orzekających, Grupa Robocza uznaje, że arbiter odpowiada za zapewnienie, że sekretarz jest i pozostanie niezależny i bezstronny. Niektóre regulaminy arbitrażowe przewidują możliwość powołania przez strony arbitra, który nie jest neutralny. Jako że celem niniejszych Wytycznych jest ochrona bezstronności i niezależności arbitra, nie mają one zastosowania w stosunku do arbitra występującego w wyżej wymienionej roli.

(6) Związki

- (a) Dokonując oceny istotności faktów lub okoliczności w celu ustalenia, czy istnieje potencjalny konflikt interesów lub czy powinny zostać ujawnione określone fakty i okoliczności, należy w każdym przypadku indywidualnie rozważyć działalność firmy prawniczej arbitra – o ile taka istnieje. Fakt, że działalność firmy prawniczej arbitra dotyczy jednej ze stron, nie stanowi automatycznie źródła konfliktu interesów ani nie podlega obowiązkowi ujawnienia.*
- (b) Również w sytuacji, gdy jedna ze stron jest podmiotem prawa należącym do grupy, w której uczestniczy firma prawnicza arbitra, fakt ten powinien zostać rozważony indywidualnie w każdym przypadku. Samo istnienie takiego faktu nie stanowi automatycznie źródła konfliktu interesów ani nie podlega obowiązkowi ujawnienia.*
- (c) Menedżerowie, członkowie zarządu i rady nadzorczej w podmiocie prawa, który jest stroną postępowania, jak i każda inna osoba mająca podobny kontrolny wpływ na podmiot prawa, który jest stroną postępowania, powinni być utożsamiani z tą stroną.*

Objaśnienie Ogólnego Standardu 6:

- (a) Elementem współczesnej rzeczywistości międzynarodowego arbitrażu jest postępujący rozwój firm prawniczych. Istnieje na tym tle potrzeba zapewnienia mechanizmów, które pozwolą na zachowanie równowagi pomiędzy – z jednej strony – interesem stron, które mają prawo do tego, aby ich sprawę rozstrzygał wybrany przez nie arbiter, a – z drugiej strony – podtrzymaniem zaufania stron do niezależności i bezstronności arbitrażu. Zdaniem Grupy Roboczej, arbiter powinien być co do zasady utożsamiany ze swoją firmą prawniczą, jednak działalność jego firmy nie powinna automatycznie przesądzać o istnieniu konfliktu interesów. Rozważając znaczenie takiej działalności, należy w każdym przypadku indywidualnie wziąć pod uwagę jej naturę, czas występowania oraz zakres. Grupa Robocza posługuje się wyrażeniem „zaangażowania”, zamiast „działania na rzecz”, ponieważ dany związek firmy prawniczej ze stroną może również obejmować działania inne niż reprezentacja w sprawie.*
 - (b) Szczególne zagadnienia dotyczące konfliktu interesów pojawiają się w sytuacji, gdy strona postępowania arbitrażowego należy do grupy spółek. W tym zakresie, podobnie jak w poprzednim punkcie, Grupa Robocza uznaje, że ze względu na silne zróżnicowanie struktur korporacyjnych nie powinny obowiązywać automatyczne reguły. Przeciwnie, okoliczności dotyczące związków strony ze spółkami powiązanych w ramach tej samej grupy, powinny w każdym przypadku podlegać rozsądnej i indywidualnej ocenie.*
 - (c) Stronami międzynarodowego arbitrażu są zazwyczaj jednostki organizacyjne. Niniejszy Ogólny Standard wyjaśnia, jakie osoby powinny być utożsamiane z takimi stronami.*
- ### **(7) Obowiązki arbitra i stron**
- (a) Strona winna poinformować arbitra, Zespół Orzekający, stronę przeciwną oraz instytucję arbitrażową lub inny organ nominacyjny (o ile taki istnieje) o każdym jej (lub innej spółki z tej samej grupy spółek) bezpośrednim lub pośrednim związku z arbitrem. Strona winna uczynić to z własnej inicjatywy przed rozpoczęciem postępowania lub niezwłocznie po powzięciu informacji o takim związku.*
 - (b) Strona wypełnia obowiązki wynikające z Ogólnego Standardu (7)(a) przez przekazanie informacji, którą już posiada, a także*

wyszukanie, w rozsądnym zakresie, innych powszechnie dostępnych informacji.

- (c) *Arbiter ma obowiązek przeprowadzenia w rozsądnym zakresie badania w celu ustalenia, czy zachodzi potencjalny konflikt interesów oraz czy istnieją fakty i okoliczności, które mogą budzić wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności. Nieujawnienie potencjalnego konfliktu nie może być usprawiedliwione brakiem świadomości o jego istnieniu, jeżeli arbiter nie podjął w rozsądnym zakresie badania.*

Objaśnienie Ogólnego Standardu (7):

W celu zmniejszenia ryzyka nadużywania bezpodstawnych zarzutów dotyczących bezstronności i niezależności arbitra, strony powinny ujawnić wszelkie istotne związki z arbitrem. Dodatkowo każda strona (lub potencjalna strona) postępowania arbitrażowego jest od samego początku zobowiązana do podjęcia w rozsądnym zakresie wysiłków zmierzających do pozyskania i ujawnienia powszechnie dostępnych informacji, które zgodnie z ogólnym standardem mogą mieć wpływ na bezstronność i niezależność arbitra. Obowiązkiem arbitra (lub potencjalnego arbitra) jest przeprowadzenie podobnego badania i ujawnienie każdej informacji, która może prowadzić do zakwestionowania jego niezależności lub bezstronności.

CZĘŚĆ II: Praktyczne zastosowanie ogólnych standardów

1. Grupa Robocza uważa, że Wytyczne będą miały istotne praktyczne znaczenie wtedy, gdy będą odzwierciedlać sytuacje, które z dużym prawdopodobieństwem mogą wystąpić w dzisiejszej praktyce arbitrażowej. Wytyczne powinny zawierać konkretne wskazówki dla arbitrów, stron, instytucji i sądów, określające w jakich sytuacjach powstaje konflikt interesów, a w jakich nie oraz jakie okoliczności powinny podlegać ujawnianiu. W tym celu członkowie Grupy Roboczej przeanalizowali orzecznictwo swoich krajów i pogrupowali w poniższych Listach Zastosowania sytuacje, które mogą pojawić się w praktyce. Listy nie obejmują rzecz jasna wszystkich sytuacji, ale dają wskazówki przydatne w wielu okolicznościach, a Grupa Robocza starała się uczynić je możliwie najbardziej wyczerpującymi. W każdym przypadku Ogólnym Standardom przypada rola nadrzędna.
2. Czerwona Lista składa się z dwóch części: „Czerwonej Listy Bezwzględnej” (zob. Ogólne Standardy (2)(c) i 4(b)) oraz „Czerwonej Listy Względnej” (zob. Ogólny Standard (4)(c)). Listy stanowią niezamknięty katalog sytuacji, które w zależności od okoliczności danej sprawy wywołują uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezależności arbitra. Oznacza to, że w tych sytuacjach obiektywnie istnieje konflikt interesów z punktu widzenia rozsądnej osoby trzeciej wiedzącej o odnośnych faktach (zob. Ogólny Standard (2)(b)). Czerwona Lista Bezwzględna obejmuje sytuacje wynikające z naczelnej zasady, zgodnie z którą nikt nie może być sędzią we własnej sprawie. W związku z tym ujawnienie takiej sytuacji nie może prowadzić do wyeliminowania konfliktu interesów. Czerwona Lista Względna obejmuje sytuacje, które są poważne, ale nie aż tak groźne. Ze względu na ich wagę, inaczej niż w przypadku okoliczności opisanych w Liście Pomarańczowej, te sytuacje mogą zostać dopuszczone tylko wtedy, gdy strony świadome konfliktu interesów, zgodnie z Ogólnym Standardem (4)(c) wyraźnie oświadczyły, że ich wolą jest, aby osoba, której dotyczą takie okoliczności, pełniła funkcję arbitra.

3. Lista Pomarańczowa stanowi niezamknięty katalog sytuacji, które w zależności od okoliczności danej sprawy z punktu widzenia stron mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i niezależności arbitra. Na Liście Pomarańczowej zostały więc wymienione okoliczności wchodzące w zakres Ogólnego Standardu (3)(a). Arbitr ma zatem obowiązek ich ujawnienia. We wszystkich sytuacjach istnienia takich okoliczności uważa się, że strony zaakceptowały arbitra, jeżeli po ujawnieniu okoliczności, nie podniosły w przewidzianym terminie zarzutu co do jego osoby. (Ogólny Standard (4)(a)).
 4. Wymaga podkreślenia, że – jak już stwierdzono powyżej – ujawnienie okoliczności nie powinno automatycznie skutkować wyłączeniem arbitra; z faktu ujawnienia nie wynika domniemanie wyłączenia. Celem ujawnienia jest poinformowanie o okolicznościach, które strony mogą chcieć zbadać bardziej szczegółowo w celu ustalenia, czy obiektywnie – tj. z punktu widzenia rozsądnej osoby trzeciej, wiedzącej o tych okolicznościach – istnieje uzasadniona wątpliwość co do bezstronności i niezależności arbitra. Jeżeli strona dochodzi do wniosku, że uzasadnione wątpliwości nie istnieją, arbitr może pełnić swoją funkcję. Arbitr może również pełnić funkcję, gdy strona nie zgłosiła w przewidzianym terminie zastrzeżeń co do jego osoby oraz gdy, w sytuacjach określonych w Czerwonej Liście Względnej, strony wyraźnie zaakceptowały arbitra, zgodnie z Ogólnym Standardem (4)(c). Oczywiście w sytuacji, gdy strona kwestionuje powołanie arbitra, arbitr może pomimo to pełnić funkcję jeżeli kompetentny organ podjął decyzję, że zastrzeżenia nie spełniają obiektywnych kryteriów wyłączenia.
 5. Ponadto, późniejszy wniosek o wyłączenie arbitra, zgłoszony w związku z nieujawnieniem przez arbitra faktów i okoliczności, nie powoduje automatycznie odmowy powołania arbitra, późniejszego jego wyłączenia, ani nie wpływa na skuteczność podważenia wyroku. W opinii Grupy Roboczej sam brak ujawnienia nie może prowadzić do wniosku, że arbitr jest stronniczy lub zależny od strony; może do tego prowadzić wyłącznie ocena faktów i okoliczności, których arbitr nie ujawnił.
 6. Lista Zielona stanowi niezamknięty katalog okoliczności, w których z obiektywnego punktu widzenia nie występuje ani potencjalny ani rzeczywisty konflikt interesów. Z tego powodu arbitr nie jest zobowiązany do ujawnienia okoliczności mieszczących się w zakresie Listy Zielonej.
- Zdaniem Grupy Roboczej, jak już wspomniano w objaśnieniu do Ogólnego Standardu (3)(a), powinny istnieć granice ujawniania oparte na kryterium rozsądnej oceny. W niektórych sytuacjach obiektywne kryteria powinny być nadrzędne w stosunku do całkiem subiektywnego kryterium „punktu widzenia stron”.
7. Okoliczności, o których mowa w Liście Pomarańczowej, występujące w okresach innych niż tam wskazane, powinny być uznawane za wchodzące w zakres Listy Zielonej, nawet jeżeli nie są na niej wyraźnie wyszczególnione. Niezależnie od tego arbitr może ujawnić takie okoliczności jeżeli na podstawie Ogólnych Standardów uzna to za właściwe. Chociaż terminy określone w Listach wywołały dużą dyskusję, Grupa Robocza uznała, że są odpowiednie i wskazują prawidłowy kierunek postępowania, tam gdzie go obecnie brakuje. Na przykład trzyletni okres określony w punkcie 3.1 Listy Pomarańczowej, w zależności od okoliczności, może być za krótki lub za długi. Grupa Robocza uznaje jednak, że termin ten jest prawidłowym kryterium ogólnym, które powinno być stosowane z zastrzeżeniem szczególnych okoliczności konkretnej sprawy.
 8. Granica pomiędzy wskazanymi sytuacjami jest często nieznaczna. Można dyskutować, czy dana sytuacja powinna znajdować się na tej, czy na innej liście. Ponadto listy posługują się niedookreślonymi pojęciami, takimi jak np. „istotny”. Grupa Robocza obszernie i wielokrotnie omawiała obie te kwestie w świetle otrzymanych uwag. Uznała, że jej decyzje odzwierciedlone w treści List, w możliwie największym stopniu pokrywają się z międzynarodowymi zasadami oraz że szersze definiowanie pojęć, które powinny być poddawane rozsądnej wykładni w świetle faktów i okoliczności każdej sprawy, przyniosłyby rezultaty przeciwne do zamierzonych.
 9. Długo debatowano nad tym, czy Lista Zielona powinna w ogóle powstać oraz czy w świetle zasady autonomii stron powinno być dopuszczalne wyłączenie zastosowania Czerwonej Listy Bezwzględnej. Odnośnie do pierwszego zagadnienia Grupa Robocza podtrzymała swoje stanowisko, że zasada subiektywnego kryterium ujawnienia nie ma charakteru absolutnego i jej obowiązywanie powinno mieścić się w pewnych obiektywnych progach. Jeżeli chodzi natomiast o drugą kwestię, Grupa Robocza uznała, że we wskazanym zakresie zasada autonomii stron nie jest nadrzędna.

1. Czerwona Lista Bezwzględna

- 1.1 Zachodzi tożsamość pomiędzy arbitrem a stroną lub arbiter jest przedstawicielem podmiotu będącego stroną postępowania.
- 1.2 Arbiter jest menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej lub ma podobne kontrolne wpływy w podmiocie będącym stroną.
- 1.3 Arbiter ma istotny finansowy udział w jednej ze stron albo istotny interes finansowy w rozstrzygnięciu sporu na korzyść jednej ze stron.
- 1.4 Arbiter regularnie doradza stronie, która go powołała lub podmiotowi powiązanemu z tą stroną, co przynosi arbitrowi lub firmie prawniczej arbitra istotny przychód.

2. Czerwona Lista Względna

- 2.1 Stosunek arbitra do sporu
 - 2.1.1 Arbiter udzielał porad prawnych lub przygotował ekspertyzę dotyczącą sporu na rzecz strony lub podmiotu powiązanemu ze stroną.
 - 2.1.2 Arbiter był wcześniej zaangażowany w sprawę.
- 2.2 Bezpośredni lub pośredni interes arbitra w sporze
 - 2.2.1 Arbiter bezpośrednio lub pośrednio posiada udziały jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron, będącego spółką niepubliczną.
 - 2.2.2 Bliski członek rodziny⁴ arbitra ma istotny finansowy interes w rozstrzygnięciu sporu na korzyść jednej ze stron.
 - 2.2.3 Arbiter lub jego bliski członek rodziny ma bliski związek z osobą trzecią, przeciwko której stronie przegrywającej spór mogą przysługiwać roszczenia regresowe.
- 2.3 Związki arbitra ze stronami lub pełnomocnikami
 - 2.3.1 Arbiter obecnie reprezentuje lub doradza jednej ze stron lub podmiotowi powiązanemu z jedną ze stron.
 - 2.3.2 Arbiter reprezentuje obecnie prawnika lub firmę prawniczą występującą w charakterze pełnomocnika jednej ze stron.
 - 2.3.3 Arbiter i pełnomocnik jednej ze stron są prawnikami w tej samej firmie prawniczej.
 - 2.3.4 Arbiter jest menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej lub ma podobne, kontrolne wpływy w podmiocie powiązanym z jedną ze stron⁵, jeżeli ten podmiot jest bezpośrednio zaangażowany w

sprawy będące przedmiotem sporu w postępowaniu arbitrażowym.

- 2.3.5 Firma prawnicza arbitra, bez jego osobistego udziału, była uprzednio, ale obecnie już nie jest, zaangażowana w sprawę.
- 2.3.6 Firma prawnicza arbitra pozostaje obecnie w istotnych relacjach handlowych ze stroną lub podmiotem powiązanym ze stroną.
- 2.3.7 Arbiter regularnie doradza stronie, która go powołała lub organowi powiązanemu z tą stroną, ale nie przynosi to ani arbitrowi ani jego firmie istotnych przychodów.
- 2.3.8 Arbiter pozostaje w bliskim rodzinnym stosunku z jedną ze stron lub z menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej lub inną osobą posiadającą podobne kontrolne wpływy na jedną ze stron lub jej podmiot powiązany, bądź z pełnomocnikiem reprezentującym stronę.
- 2.3.9 Bliski członek rodziny arbitra ma istotny finansowy udział w podmiocie będącym jedną ze stron lub powiązanym z jedną ze stron.

3. Lista Pomarańczowa

- 3.1 Uprzednie usługi na rzecz jednej ze stron i inny udział w sprawie
 - 3.1.1 W okresie ostatnich trzech lat arbiter występował jako pełnomocnik jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron lub uprzednio doradzał lub był proszony o konsultacje przez stronę, która go powołała lub przez podmiot powiązany z tą stroną w kwestii niezwiązanej ze sprawą, przy czym arbitra nie łączą ze stroną ani z podmiotem powiązanym ze stroną żadne bieżące relacje.
 - 3.1.2 W okresie ostatnich trzech lat arbiter występował jako pełnomocnik strony przeciwnej w stosunku do jednej ze stron postępowania lub podmiotu powiązanego z tą stroną, w nie mającej związku sprawie.
 - 3.1.3 W okresie ostatnich trzech lat arbiter został powołany do pełnienia funkcji arbitra przez jedną ze stron lub podmiot powiązany z jedną ze stron dwa lub więcej razy.⁶
 - 3.1.4 W okresie ostatnich trzech lat firma prawnicza arbitra, ale bez jego osobistego udziału, działała na

- rzecz jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron, w nie mającej związku sprawie.
- 3.1.5 Arbiter pełni lub w ciągu ostatnich trzech lat pełnił funkcję arbitra w innej powiązanej sprawie arbitrażowej, dotyczącej jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron.
- 3.2 Bieżące usługi na rzecz jednej ze stron
- 3.2.1 Firma prawnicza arbitra, bez jego osobistego udziału, świadczy obecnie usługi na rzecz jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron, przy czym nie tworzy to istotnej relacji handlowej.
- 3.2.2 Firma prawnicza, która dzieli się przychodami lub wynagrodzeniem z firmą prawniczą arbitra świadczy usługi na rzecz jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron sporu przed trybunałem arbitrażowym.⁷
- 3.2.3 Arbiter lub jego firma prawnicza prowadzą regularnie obsługę strony lub podmiotu powiązanego ze stroną, ale nie są włączeni w obsługę przedmiotowej sprawy.
- 3.3 Relacje arbitra ze współarbitrami i pełnomocnikami
- 3.3.1 Arbiter i jego współarbitr jest prawnikami w tej samej firmie prawniczej.
- 3.3.2 Arbiter i jego współarbitr lub pełnomocnik strony są członkami tego samego samorządu zawodowego.
- 3.3.3. W ciągu ostatnich trzech lat arbiter był współarbitr lub pełnomocnika strony lub był w inny sposób powiązany z którąś z tych osób.
- 3.3.4. Prawnik z firmy prawniczej arbitra jest arbitrem w innym postępowaniu dotyczącym tej samej strony lub stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron.
- 3.3.5 Bliski członek rodziny arbitra jest współarbitr lub pracownikiem firmy prawniczej reprezentującej stronę, ale nie bierze udziału w sprawie.
- 3.3.6 Pomiędzy arbitrem a pełnomocnikiem strony istnieje bliska, osobista więź, co znajduje wyraz w regularnym spędzaniu ze sobą znaczącej ilości czasu w celach niezwiązanych ze zobowiązaniami zawodowymi, działalnością zawodowych stowarzyszeń lub organizacji społecznych.
- 3.3.7 W okresie ostatnich trzech lat arbiter został powołany przez tego samego pełnomocnika lub tę samą firmę prawniczą więcej niż trzy razy.
- 3.4. Relacje arbitra ze stronami i innymi podmiotami biorącymi udział w postępowaniu
- 3.4.1 Firma prawnicza arbitra występuje obecnie przeciwko jednej ze stron lub podmiotowi powiązanemu z jedną ze stron.
- 3.4.2 W okresie ostatnich trzech lat arbiter był związany zawodowo, np. jako pracownik lub wspólnik, z jedną ze stron lub podmiotem powiązanym z jedną ze stron.
- 3.4.3 Pomiędzy arbitrem a menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej oraz osoby mającej podobny kontrolny wpływ na jedną ze stron lub podmiot powiązany z jedną ze stron, bądź też ekspertem lub świadkiem, istnieje bliska osobista więź, co znajduje wyraz w tym, że arbiter regularnie spędza znaczącą ilość czasu z którąś z tych osób w celach niezwiązanych ze zobowiązaniami zawodowymi, działalnością zawodowych stowarzyszeń lub organizacji społecznych.
- 3.4.4 W okresie ostatnich trzech lat arbiter będący sędzią w stanie spoczynku, rozpoznawał w charakterze sędziego istotną sprawę dotyczącą jednej ze stron.
- 3.5 Inne okoliczności
- 3.5.1 Arbiter bezpośrednio lub pośrednio posiada akcje, które ze względu na ich liczbę i wartość stanowią istotny udział w jednej ze stron lub podmiocie powiązanym z jedną ze stron, która jest spółką publiczną.
- 3.5.2 Arbiter publicznie bronił określonego stanowiska dotyczącego przedmiotowej sprawy, które zostało opublikowane, zawarte w przemówieniu lub upublicznione w inny sposób.
- 3.5.3 Arbiter jest członkiem organu kompetentnego do powołania arbitra w sprawie.
- 3.5.4 Arbiter jest menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej lub ma podobny kontrolny wpływ na podmiot powiązany z jedną ze stron, przy czym podmiot ten nie jest bezpośrednio zaangażowany w spór.

4. Lista Zielona

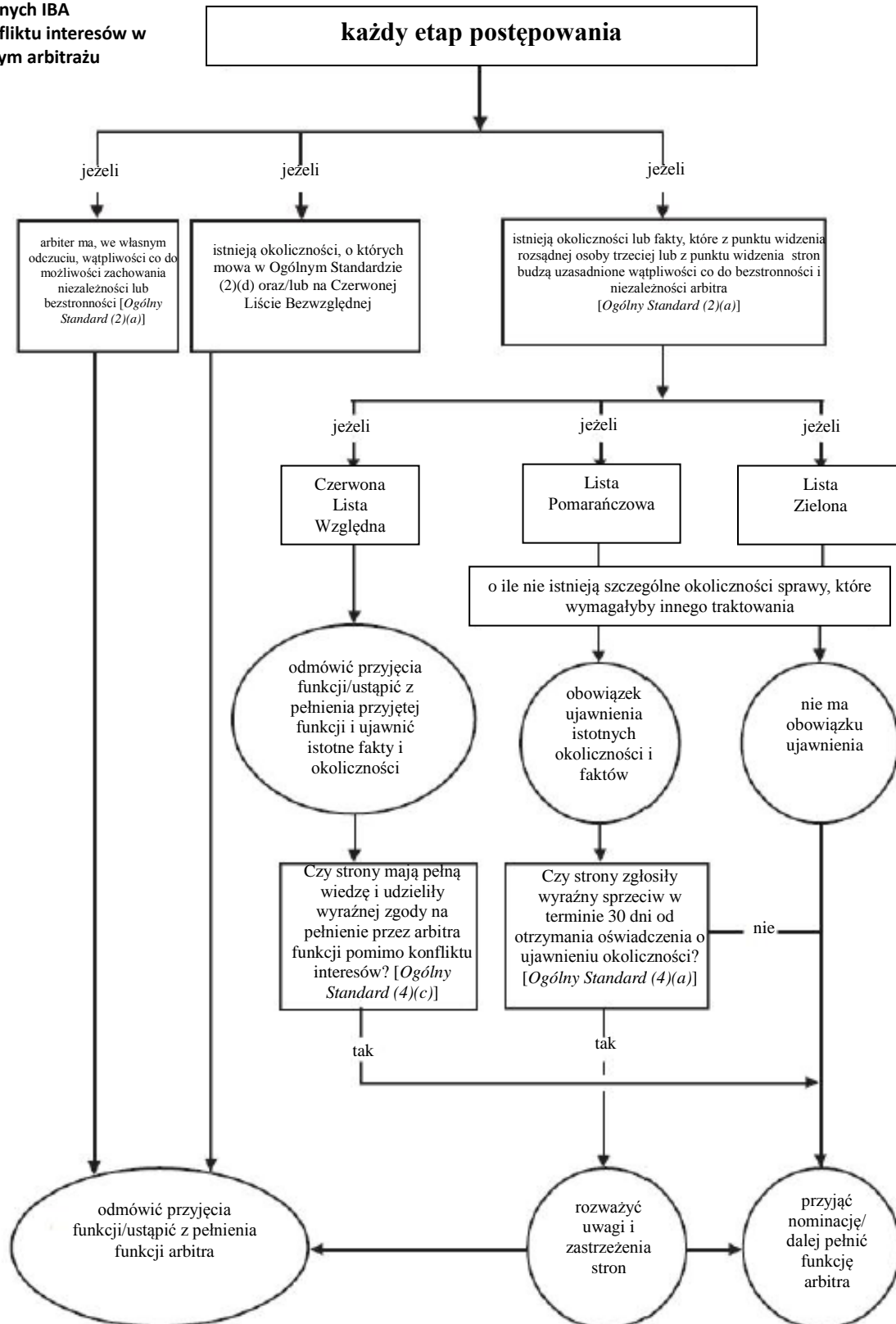
- 4.1 Uprzednio wydane opinie prawne
- 4.1.1 Arbiter uprzednio upublicznił ogólną opinię, (np. w artykule prawniczym lub podczas publicznego wykładu) dotyczącą zagadnienia, które występuje w postępowaniu (jeżeli opinia ta nie dotyczy sprawy, w której toczy się postępowanie).
- 4.2 Uprzednie usługi świadczone na rzecz strony arbitrażu
- 4.2.1 Firma prawnicza arbitra, bez osobistego udziału arbitra, występowała przeciwko jednej ze stron lub podmiotowi powiązanemu z jedną ze stron, w nie mającej związku sprawie.
- 4.3 Bieżące usługi na rzecz jednej ze stron
- 4.3.1 Firma stowarzyszona lub będąca w związku z firmą prawniczą arbitra, która nie dzieli zysków i wynagrodzeń z firmą arbitra, świadczy usługi na rzecz jednej ze stron lub podmiotu powiązanego ze stroną w nie mającej związku sprawie.
- 4.4 Kontakty ze współarbitrem lub pełnomocnikiem jednej ze stron
- 4.4.1 Arbiter utrzymuje relacje ze współarbitrem lub pełnomocnikiem jednej ze stron wynikające z członkostwa w tym samym stowarzyszeniu zawodowym lub organizacji społecznej.
- 4.4.2 Arbiter wspólnie z pełnomocnikiem jednej ze stron lub współarbitrem pełnili uprzednio funkcje arbitrów lub pełnomocników.
- 4.5 Kontakty arbitra z jedną ze stron
- 4.5.1 Przed powołaniem na arbitra, arbiter miał kontakt ze stroną, która go powołała lub jej podmiotem powiązany (lub odpowiednio z ich pełnomocnikami), o ile kontakt ten ograniczał się tylko do omówienia kwestii dostępności arbitra i jego kwalifikacji do orzekania w sprawie lub propozycji kandydatów na arbitra przewodniczącego i nie dotyczył istoty sprawy ani jej kwestii proceduralnych.
- 4.5.2 Arbiter posiada nieznaczną część akcji jednej ze stron lub podmiotu powiązanego z jedną ze stron, która jest spółką publiczną.
- 4.5.3 Arbiter wspólnie z menedżerem, członkiem zarządu lub rady nadzorczej, lub jakąkolwiek inną osobą mającą podobny kontrolny wpływ na jedną ze stron lub podmiot powiązany z jedną ze stron, występował jako ekspert lub w innym zawodowym charakterze współpracował z którąkolwiek z tych osób w jednej sprawie.

W celu ułatwienia korzystania z List, do Wytycznych została załączona tabela. Należy jednak pokreślić, że zawiera ona jedynie schematyczne ujęcie złożonych okoliczności, które mogą pojawić się w sprawie. Okoliczności każdej konkretnej sprawy mają zawsze charakter nadrzędny.

Przypisy

4. Na potrzeby wszystkich List Zastosowania, termin „bliski członek rodziny” oznacza małżonka, rodzeństwo, dziecko, rodzica lub życiowego partnera.
5. Na potrzeby wszystkich List Zastosowania, termin „podmiot powiązany” oznacza wszelkie spółki z jednej grupy kapitałowej, włączając w to spółkę macierzystą.
6. W pewnych rodzajach postępowań arbitrażowych, jak np. w arbitrażu morskim lub handlowym może występować praktyka dobierania arbitrów z wąskiego, wyspecjalizowanego grona. Jeżeli w takich dziedzinach istnieje zwyczaj i praktyka częstego powoływania przez strony tego samego arbitra w różnych sprawach, fakt ten nie podlega ujawnieniu, o ile strony postępowania mają świadomość istnienia takich zwyczajów i praktyki.
7. Kwestie dotyczące szczególnych względów związanych z adwokatami angielskimi zostały omówione w Dodatkowych Informacjach [ang. „Background Information”] wydanym przez Grupę Roboczą.

**Schemat Wytycznych IBA
dotyczących konfliktu interesów w
międzynarodowym arbitrażu**

**Tłumaczenie na język polski IBA Guidelines on
Conflicts of Interest In International Arbitration
przygotował zespół kancelarii Allen & Overy, A.
Pędzich sp.k.**